

A budapesti áru- és értéktőzsde tervpályázata.

TARTALOM.

Oldal		J e l i g e	T e r v e z ő k
1—4	Szöveg		
5—8	I. díj	Work I.	<i>Alpár Ignác</i> , Budapest.
9—11	II. „	Mátyás	<i>Alpár Ignác</i> , Budapest.
12—15	II. „	Carreau Ass	<i>Lechner Ödön</i> és <i>Baumgarten Sándor</i> , Budapest.
16—18	III. „	Merkurius	<i>Fischer József</i> , Budapest.
19—21	III. „	Lux	<i>Bálint, Jámbor</i> és <i>Kőrösi</i> , Budapest.
22—25	IV. „	Pro Viribus	<i>Wellisch Alfréd</i> , Budapest.
26—28	IV. „	X.	<i>Jónás Dávid</i> , Budapest.
29—32	Szöveg		

Folyóiratunk eme második számával a multba megyünk vissza. Teszszük ezt nemcsak azért, mivel erre több oldalról felkértek bennünket, hanem mert úgy érezzük, hogy mulasztást követnének el, ha a pár év előtti nagyobbbszerű pályázatokat egyszerűen mellőznők.

Az itt bemutatott tőzsdepalota pályázatának magas, művészi színvonala annak idején még a külföldi szakértők előtt is meg-
lepetés számba ment; általános volt a nézet, hogy ilyen eredményt nem mindennap mutatnak fel a magyar építészek. Ettől eltekintve, már csak kultur-históriai szempontból is érdemesnek tartottuk ezt maradandóvá tenni. Azt hiszszük, lapunk feladatának teszünk eleget, mikor második számunk anyagául ezt választottuk és reméljük, hogy kartársaink egyetértének velünk abban, hogy ne csak a közvetlenül aktuális pályázatokat, hanem egy-két évre vissza-

menőleg az érdekesebbeket, a jobbakat felujtsuk, illetve megörökítsük. Kár volna azt a sok értékes eszmét, azokat az érdemes építészeti gondolatokat veszni hagyni.

A tőzsdepalota pályázatát ezuttal nem kísérhetjük a szokásos bírálati jegyzőkönyvvvel, mivel illet az építési tanács nem is adott ki, amennyiben a meghívott szakértők külön-külön adták be véleményüket az összes pályatervekről s ezek egybevetésével adta ki a tőzsde építési tanácsa az alább közölt hivatalos jelentést.

E helyütt még csak azt akarjuk megjegyezni, hogy az 1900 november 30-iki lejáratí határidőre 33 pályaterv érkezett be, és hogy a jury a tőzsdetanácsnak *Kornfeld Zsigmond* elnökle alatt kiküldött 8 tagján kívül a következő szakértőkből állott:

Dr. Paul Wallot építész, kir. v. titk. tanácsos, a drezdai műv. akadémia tanára.

C. G. Kőnig építész, bécsi műegyetemi tanár.

Fittler Kamill építész, a budapesti iparművészeti iskola igazgatója.

Neuschloss Ödön mérnök.

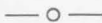
Schulek Frigyes építész, tanár.

Strobl Alajos szobrász.

Budapest, 1903. április hó.

Pályázati hirdetés.

A budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa a tőzsdepalota építésére szolgáló tervek beszerzése céljából a hazai építészeket versenyre hívja föl.

A pályázat célja az, hogy a tőzsdetanács oly eszmék birtokába jusson, a melyek közül valamelyik esetleg a kivitel alapjául szolgálhasson, vagy legalább a melyek új pályázat kiírására szolgáltatassanak anyagot.

A pályázati föltételek, az építési program és a helyszínrajz a tőzsdetanács titkári hivatalában szerezhetők meg.

A pályázó által bemutatandók :

a) az összes emeletsorok alaprajza ;

b) az összes eltérő homlokzatok kifestve ;

c) annyi metszetrajz, a mennyi a tervezet megértéséhez szükséges, számuk azonban négynél több nem lehet ;

d) egy távlatkép sapíával kifestve. Fölvételi pontja a tervezőre bízatik s a helyszínrajzban megjelölendő ;

Az a), b), c), d) alatt felsorolt rajzok 1 : 200 léptékben ábrázolandók.

e) Az épület helyszínrajza 1 : 400 léptékben a telek helyszínrajzába be-
rajzolva ;

f) egy tervmagyarázat ;

g) köbméterenként hozzávetőlegesen kiszámított költségvetés.

A fentebbiekben megkívánt rajzlapokon kívül semmi más vagy nagyobb mértékben kidolgozott kép vagy minta el nem fogadtatik s mellékelésük a pályázót a pályázatból kizárja.

A pályatervek benyújtásának határideje 1899. évi november 30-ik napjának déli 12 órája.

A tervek lepecsételve jelíges levelek kíséretében a tőzsdetanács titkári hivatalában elismervény ellenében nyújtandók be.

A beérkezett tervek a benyújtási határidő leteltétől számított hat hét alatt fognak megbirálatni.

A kitűzött határidő nem hosszabbíttatik meg s az azon túl beérkezett tervek figyelembe nem vétetnek.

A bíráló-bizottság tagjai a tőzsdetanács építő-bizottsága elnökének elnökle-
te alatt a tőzsdetanács nyolcz tagja, négy belföldi szakértő, közöttük két építész,
egy építőmester és egy szobrász- vagy festőművész és végül két külföldi építész.
A jury tagjainak névsora a pályázat letelte előtt négy héttel tétetik közzé.

A pályadíjak a következőképen állapittattak meg :

első díj	10,000 korona
két második díj, egyenkint	5,000 "
két harmadik díj, egyenkint	3,000 "
két negyedik díj, egyenkint	2,000 "

A tőzsdetanácsnak jogában áll a nem díjazott tervek bármelyikét 1000 koronáért megvásárolni.

A díjazott és megvett tervek a tőzsdetanács korlátlan tulajdonát képezik.

A bíráló-bizottság ítélete végérvényes.

A bírálat megejtése után az összes pályatervek két héten át közszemlére fognak kiállíttatni.

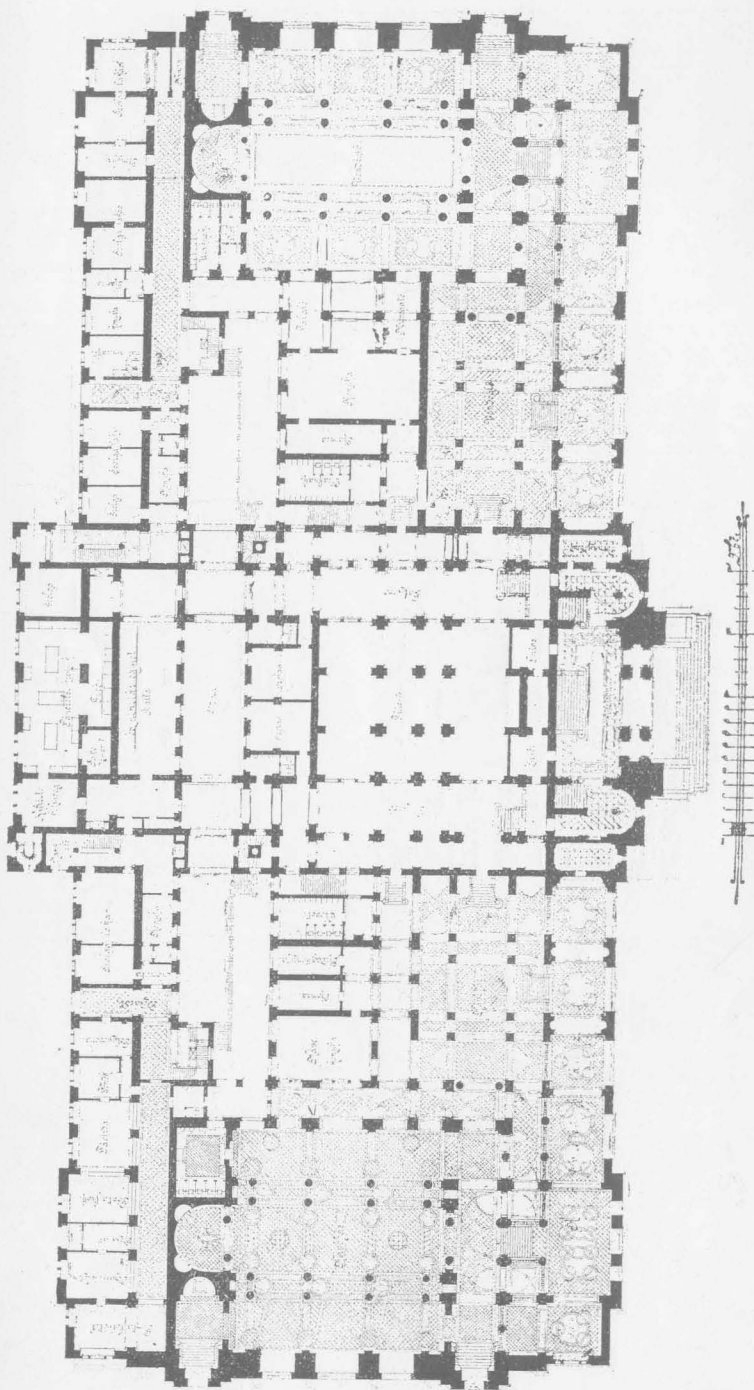
A nem díjazott és meg nem vett tervek kiállítása a szerzők kívánságától tétetik függővé.

A nem díjazott és meg nem vásárolt tervek a kiállítás után a beadásnál kapott elismervény ellenében visszaadtnak.

Budapest, 1899. május havában.

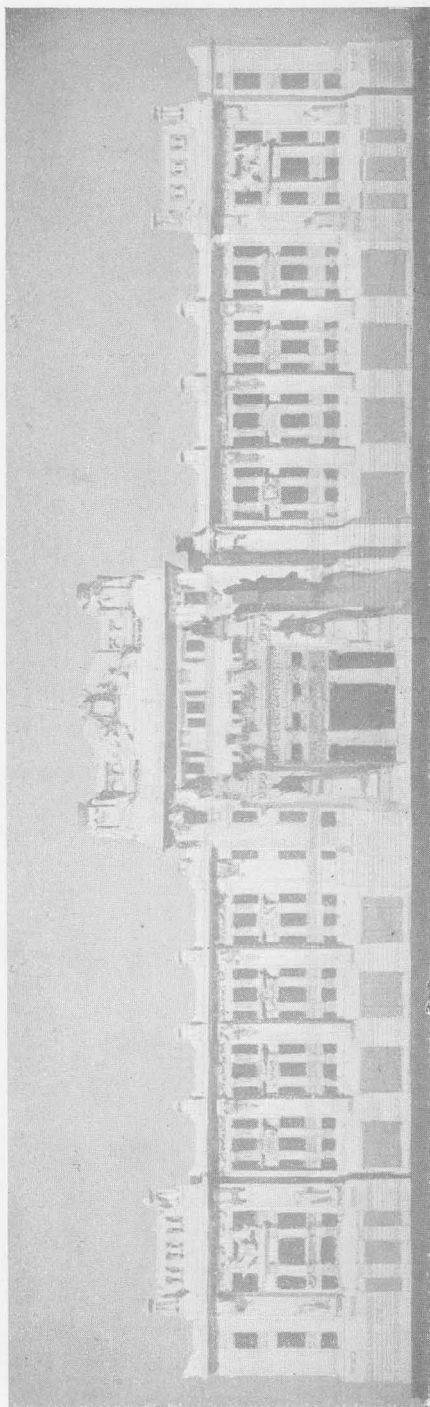
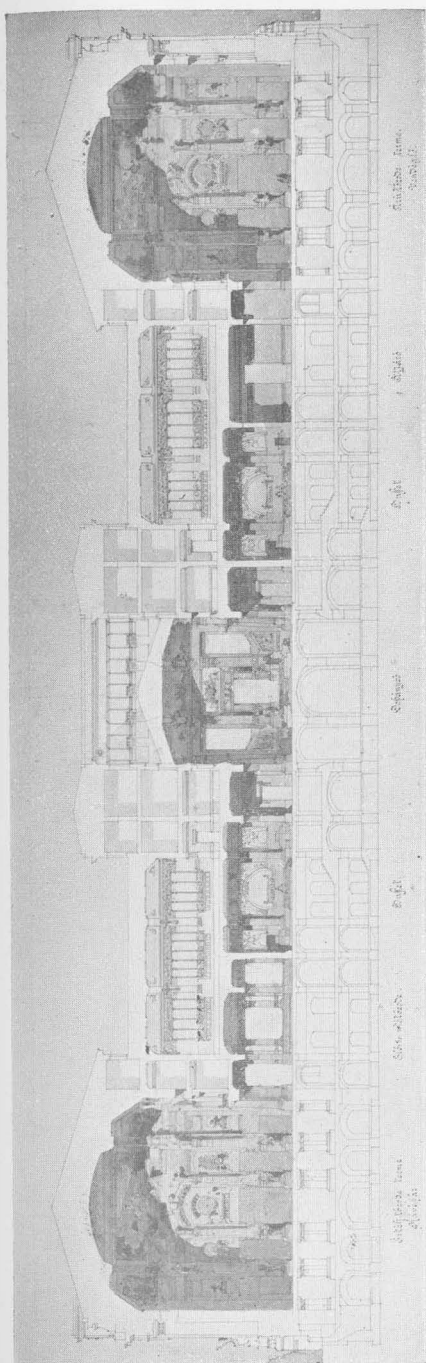
A Budapesti Áru- és Értéktőzsde Tanácsa.

Földszinti alaprajz.

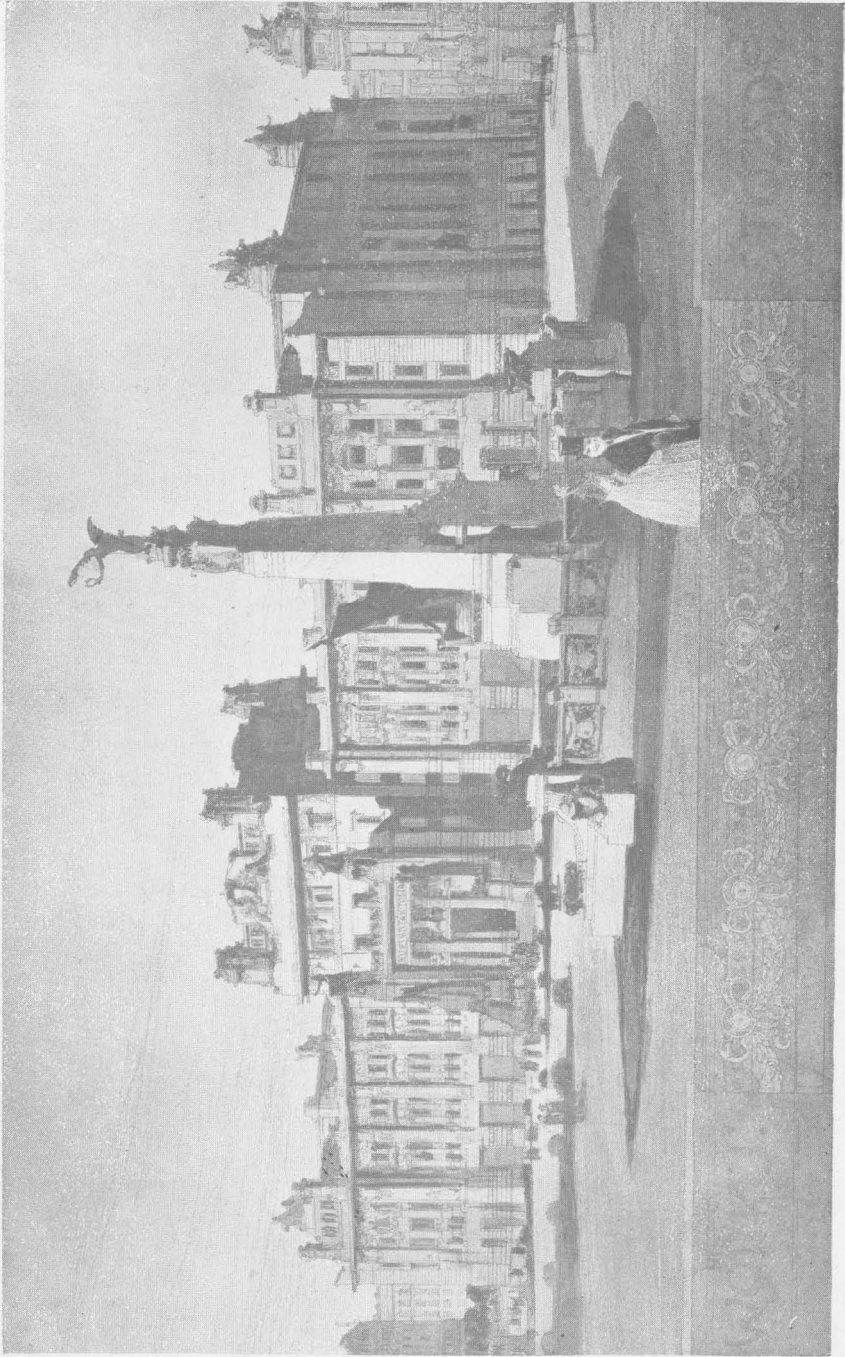

1. sz. Jelige : Work I. — I. díj.

Alpár Ignác, Budapest.

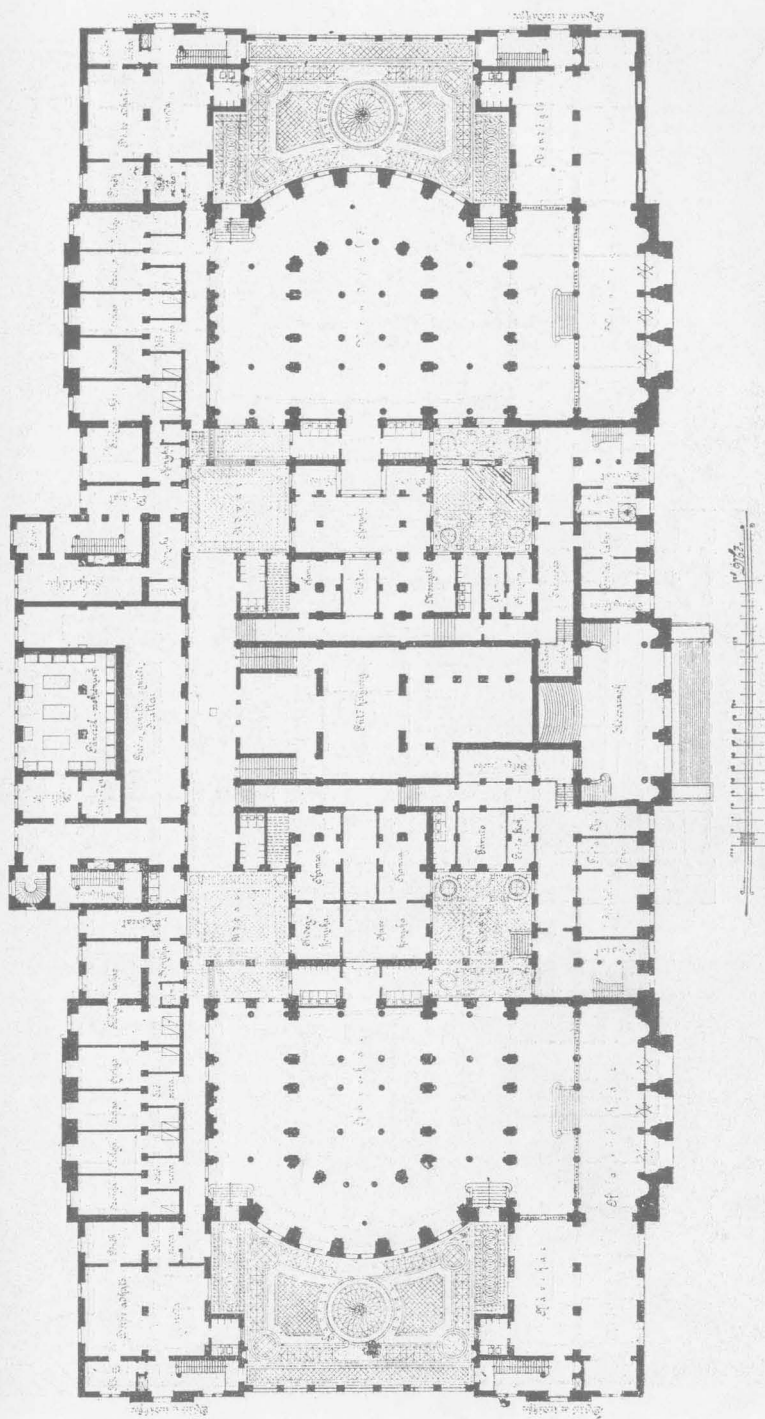
1. sz. Jelige: Work I. — I. dij.
Alpár Ignác, Budapest.

1. sz. Jelige: Work I. — I. díj.

*Alpár Ignác*z, Budapest.

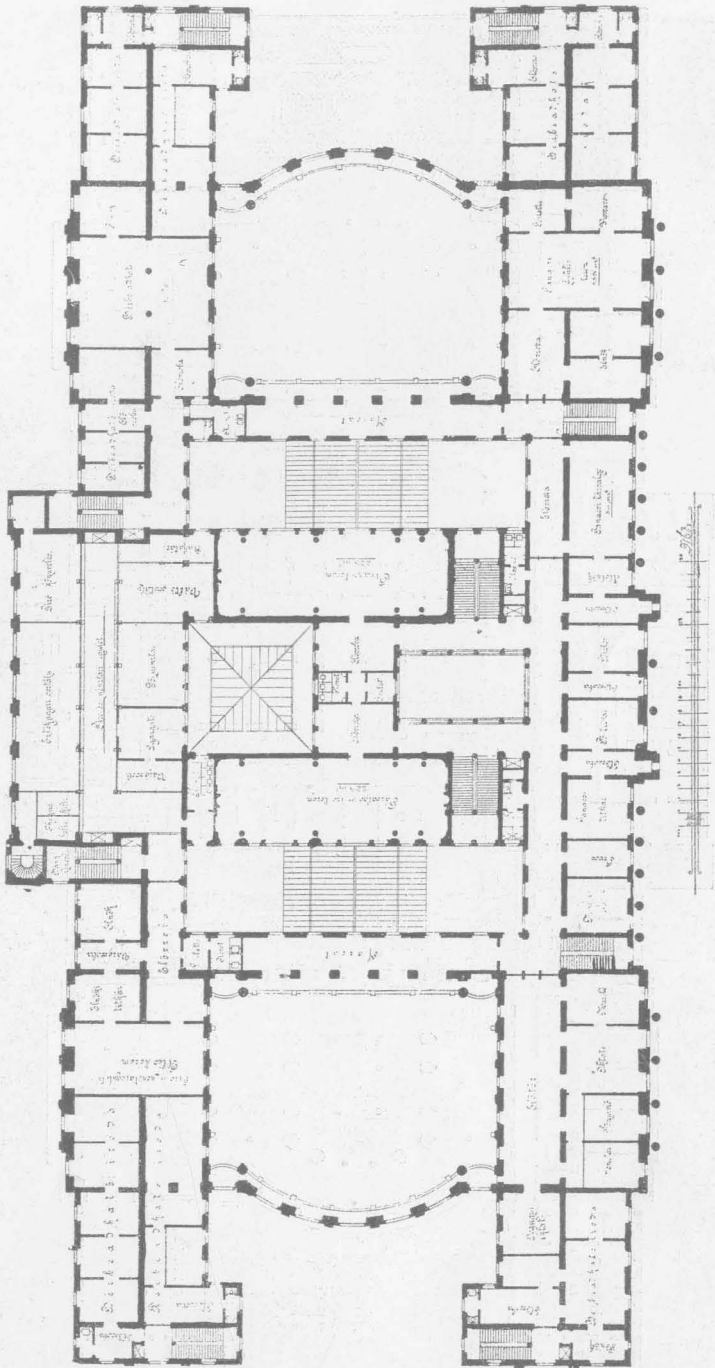
Földszinti alaprajz.

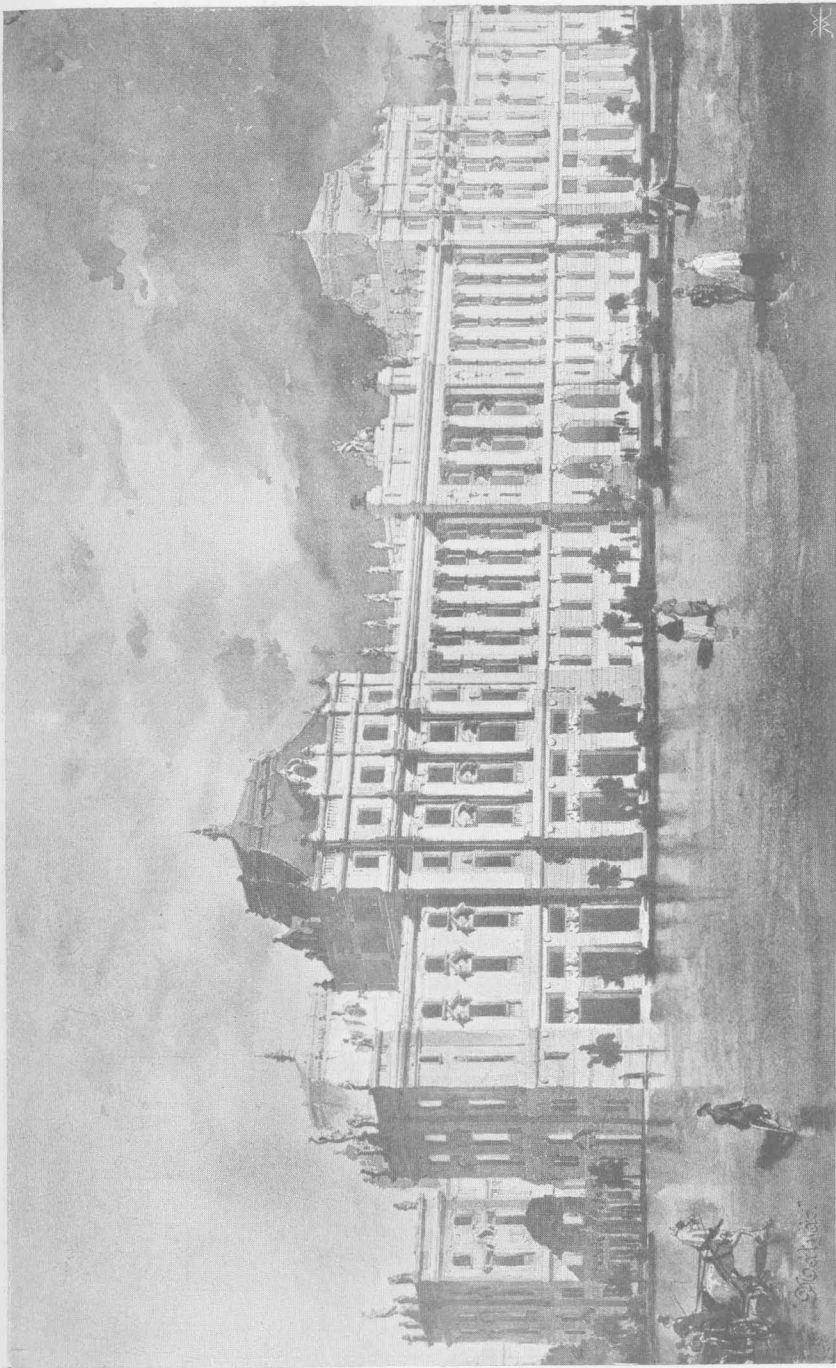

2. sz. Jelige : Mátyás. — II. díj.

Alpár Ignác, Budapest.

I. emeleti alaprajz.

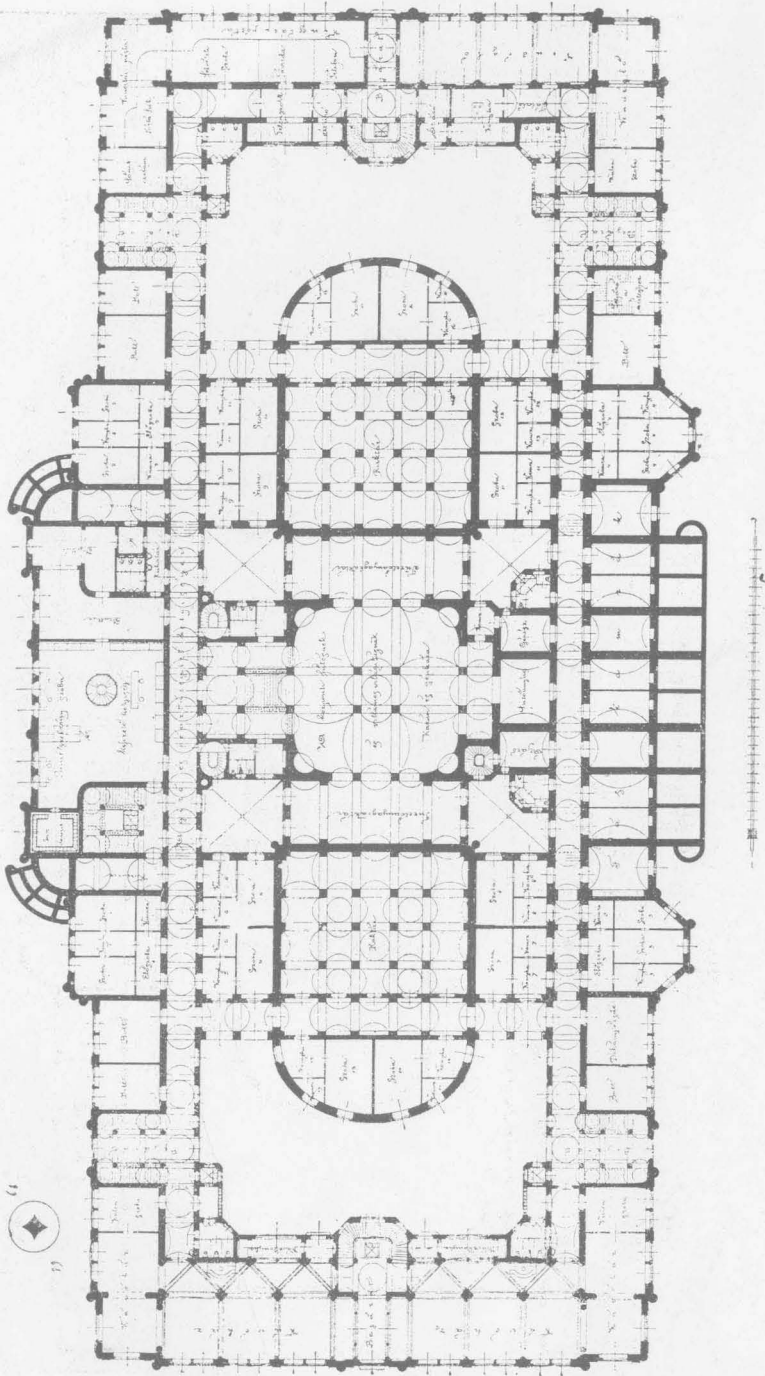

2. sz. Jelige : Mátyás. — II. díj.

Alpár Ignác, Budapest.

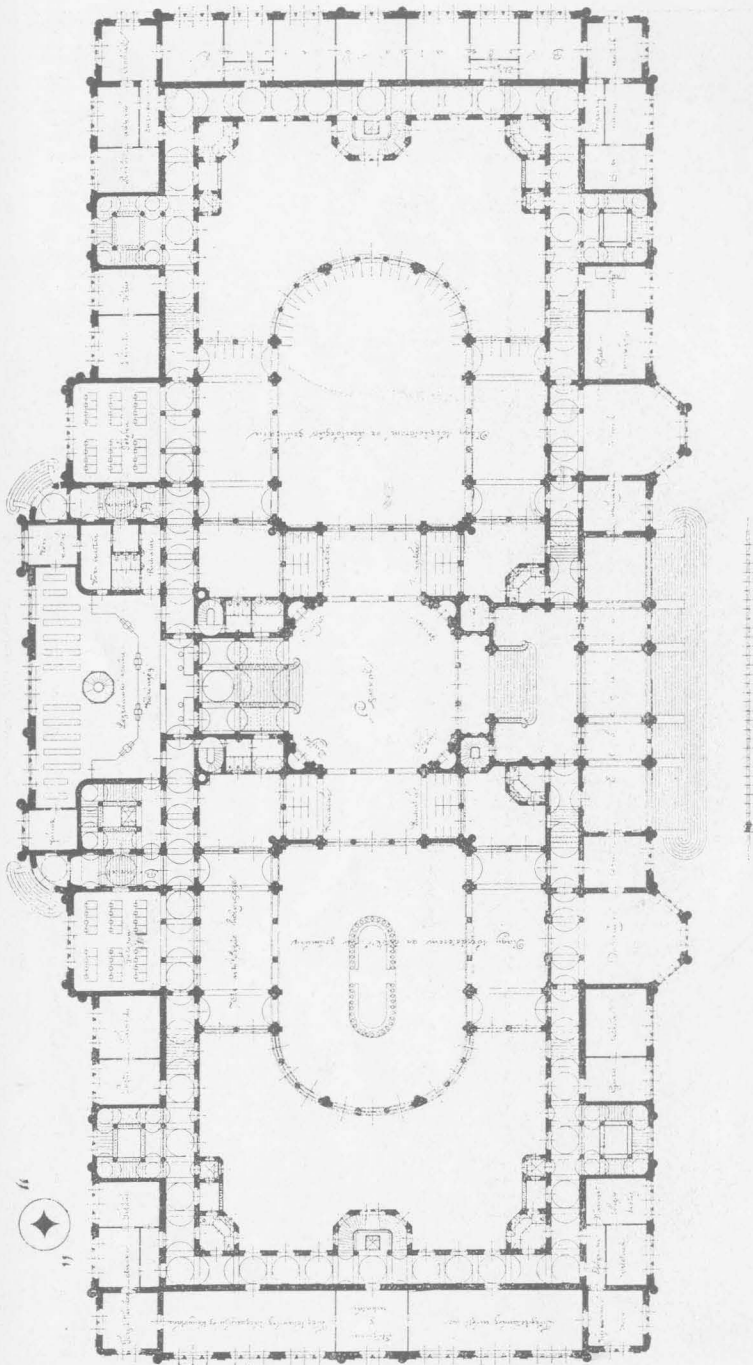
Földszinti alaprajz.

3. sz. Jelige : Carreau Ass. — II. díj.

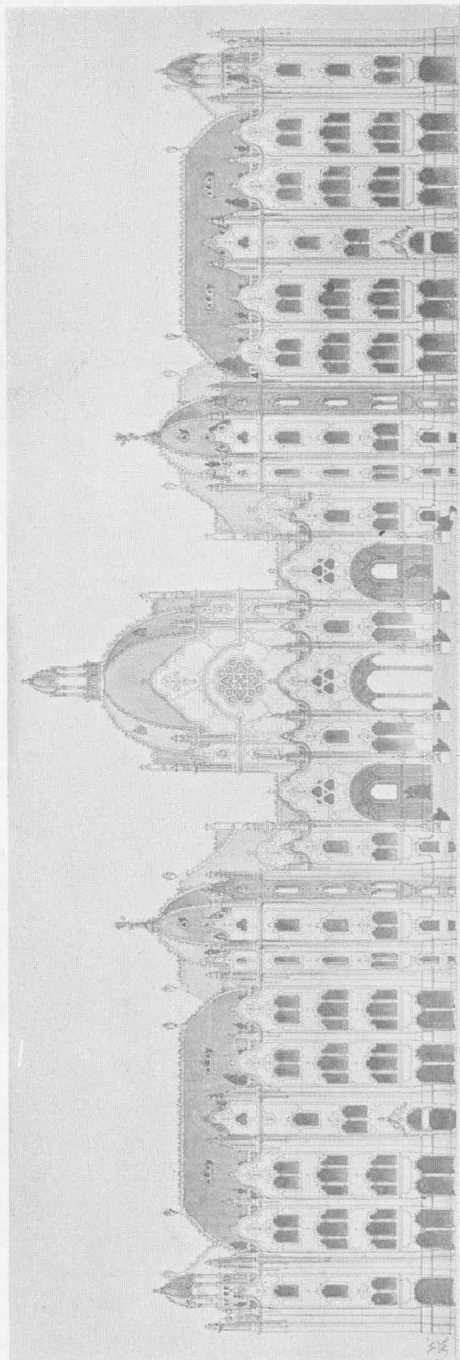
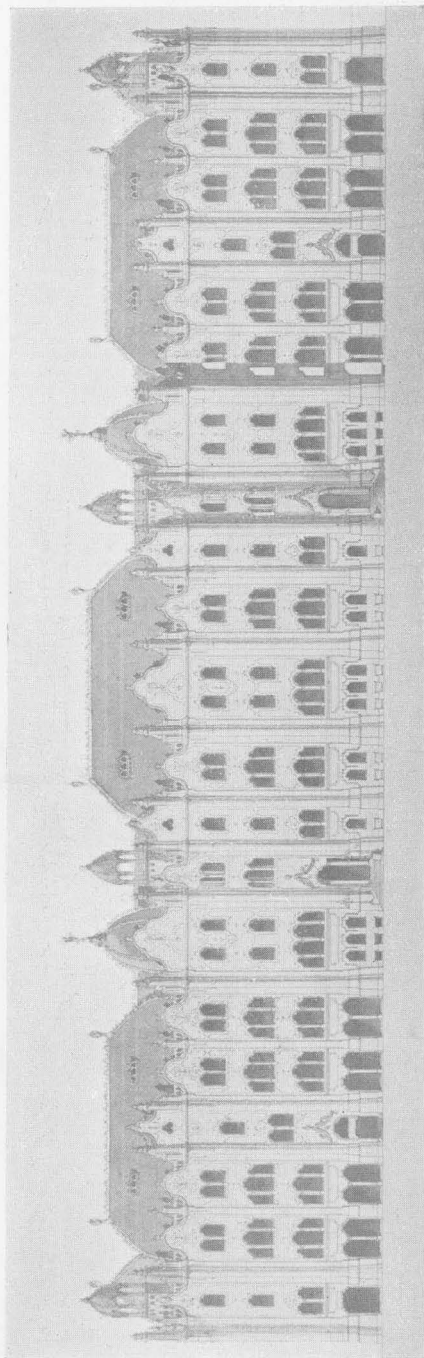
Lechner Ödön és
Baumgarten Sándor, Budapest.

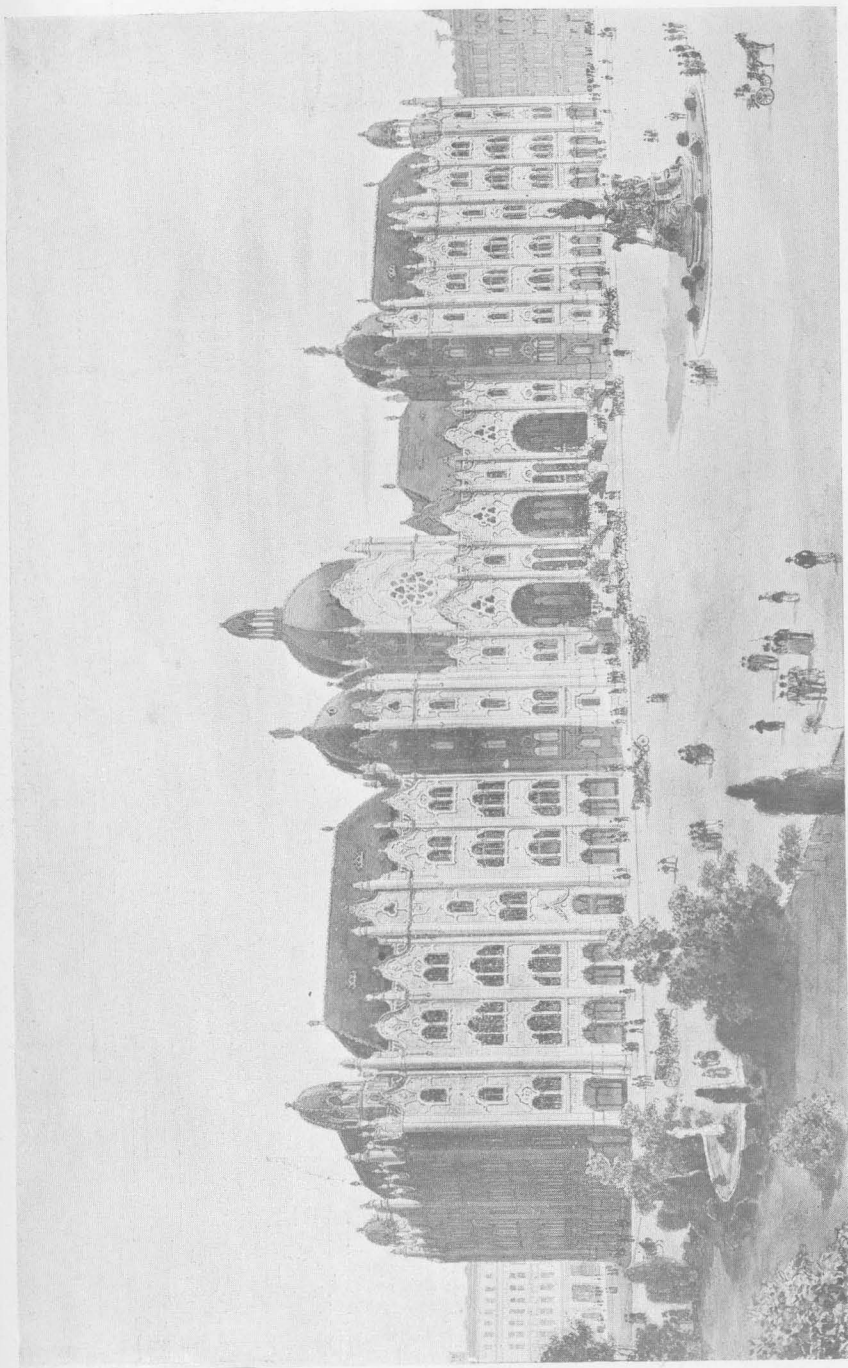
Magas-földszinti alaprajz.

3. sz. Jelige : Carreaut Ass. — II. díj.

Lechner Ödön és
Baumgarten Sándor, Budapest.

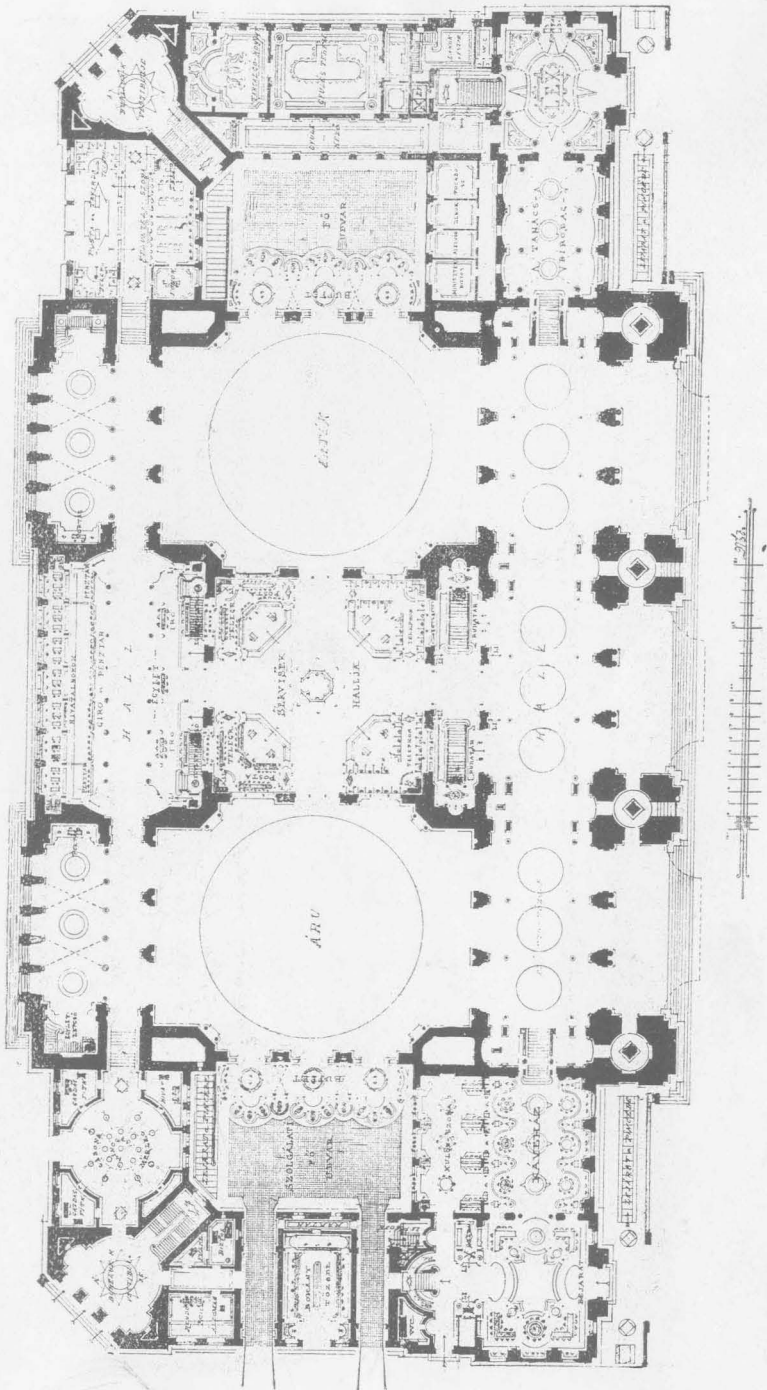

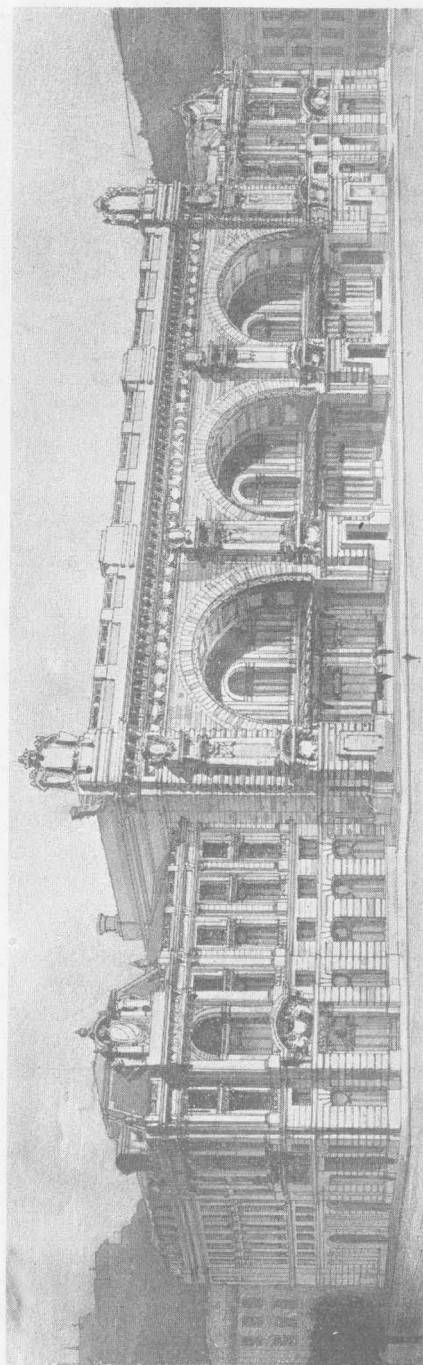
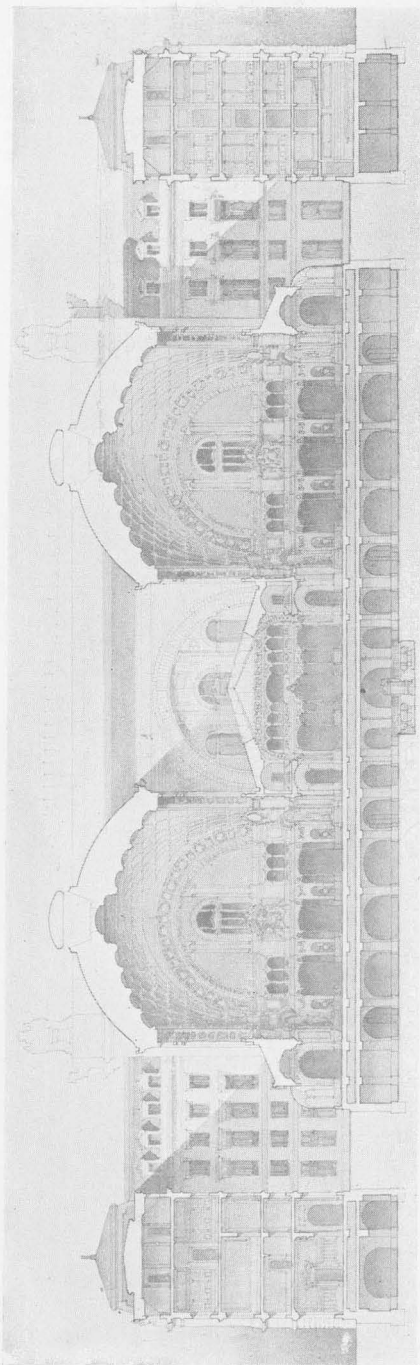

3. sz. Jelige : Carreau Ass. — II. di.

*Lechner Ödön és
Baumgarten Sándor, Budapest.*

Földszinti alaprajz.

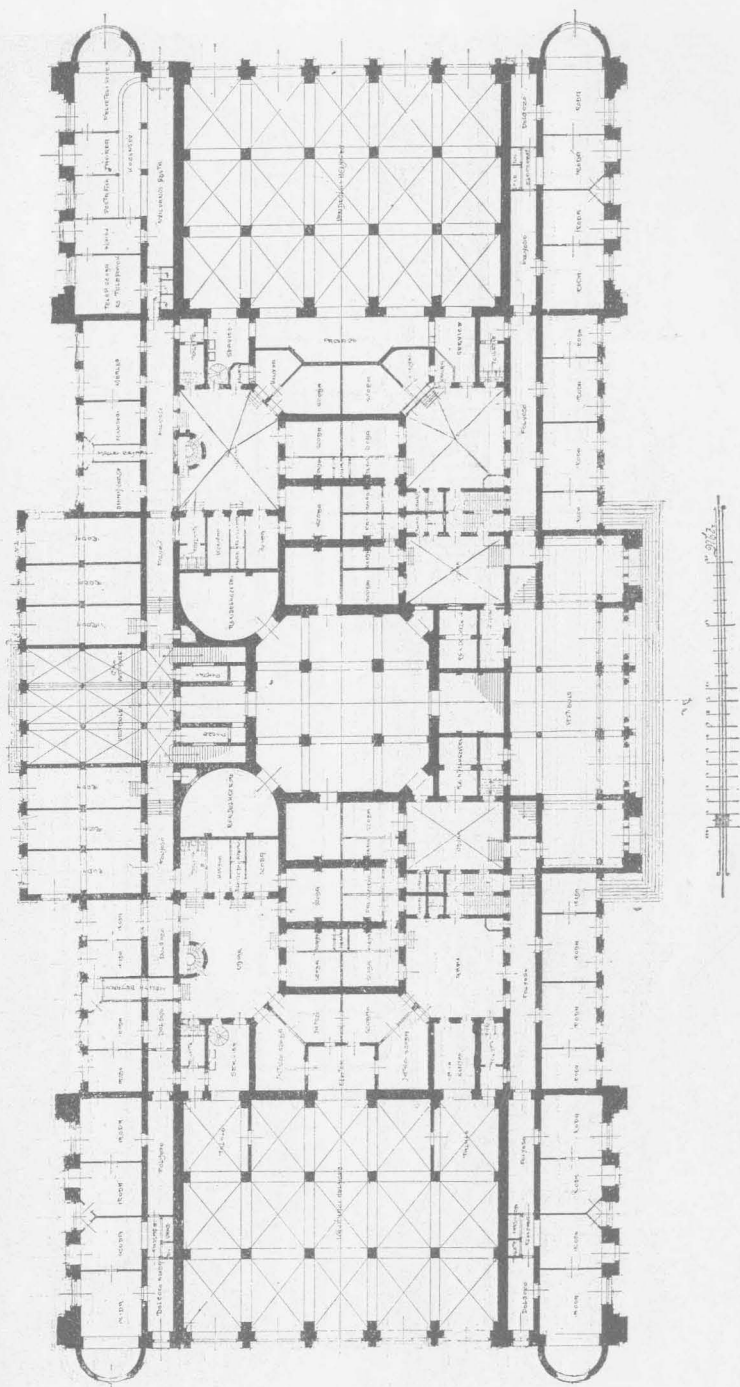

4. sz. Jelige : Merkurius, — III. di.

Fischer József, Budapest.

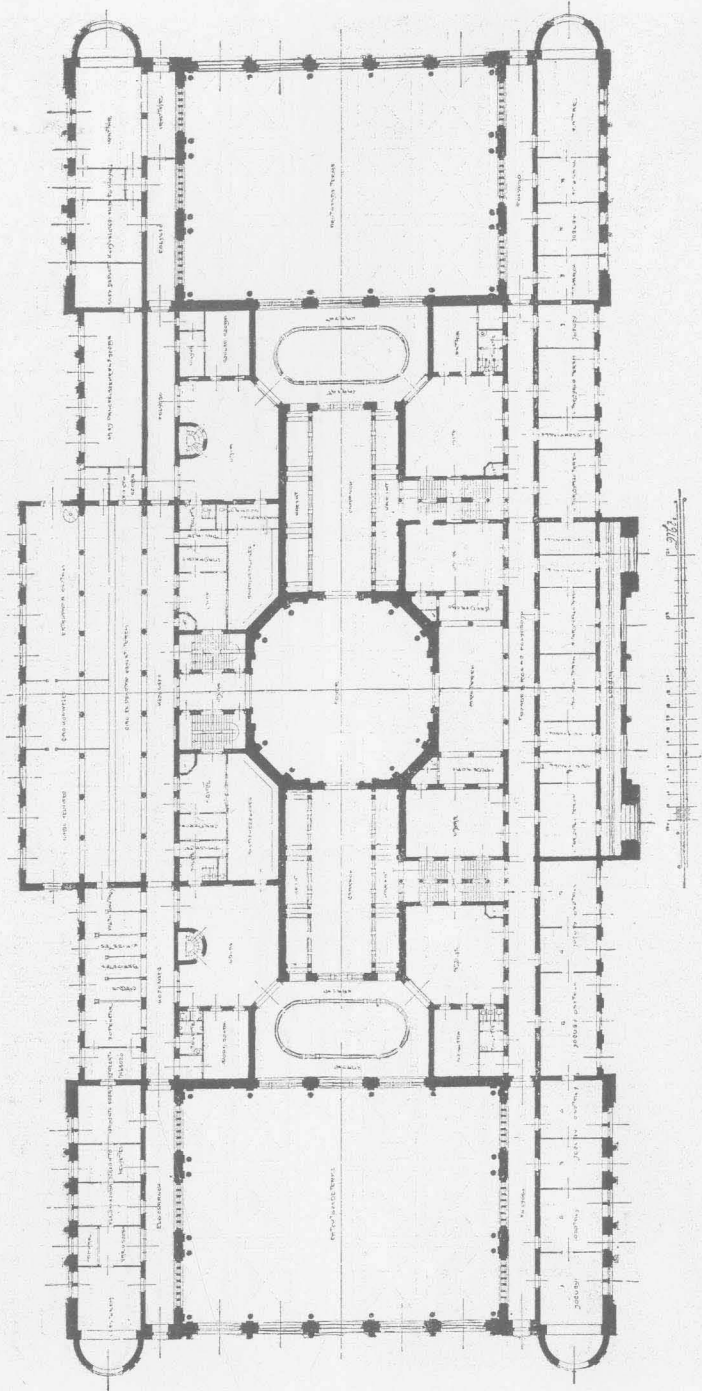
Földszinti alaprajz.

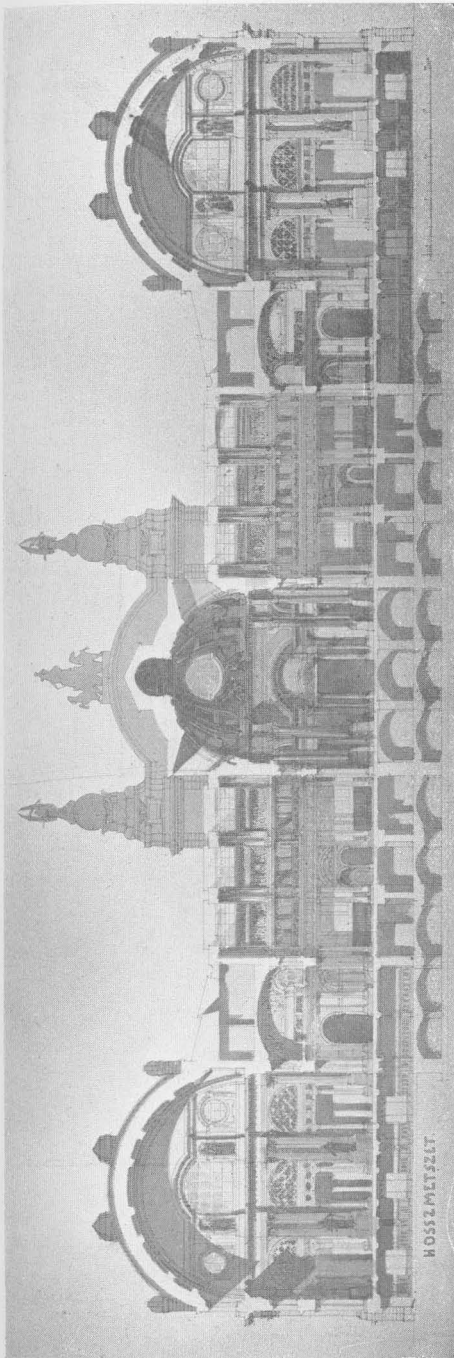

5. sz. Jellege : Lux. — III. díj.

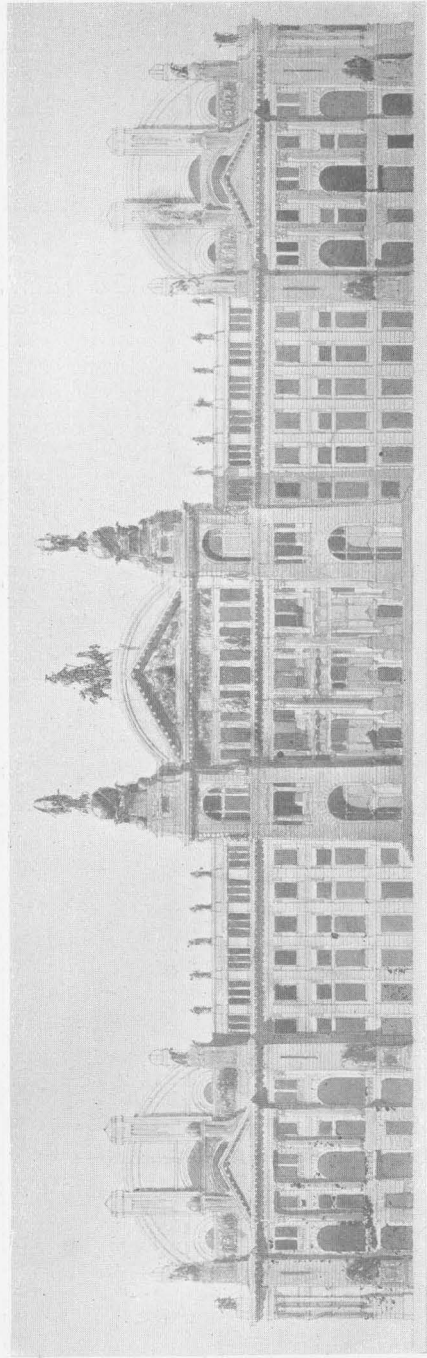
Bálint, Jámbor és Körösi, Budapest.

I. emeleti alaprajz.

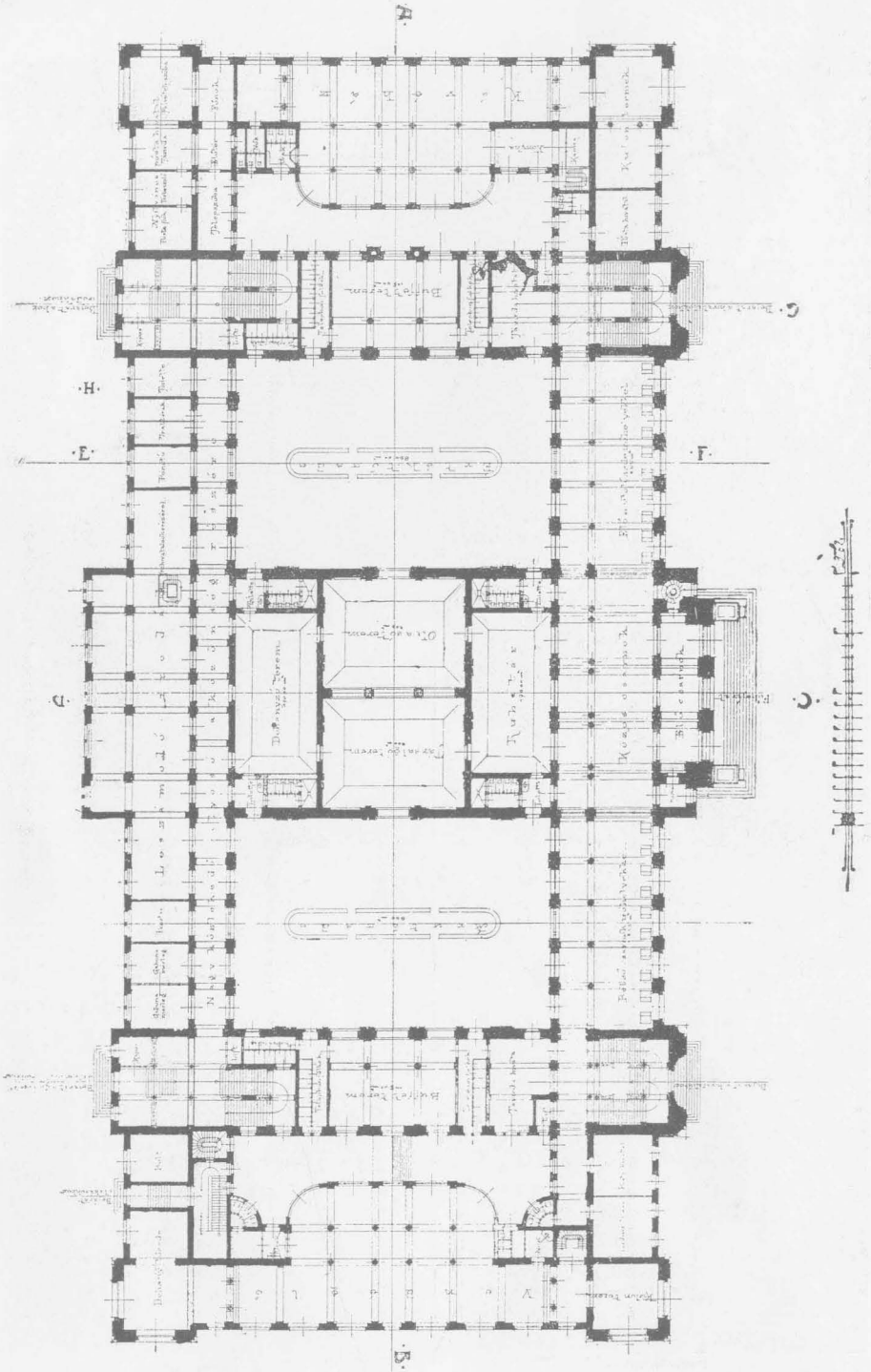

5. sz. Jelige : Lux. — III. dij.

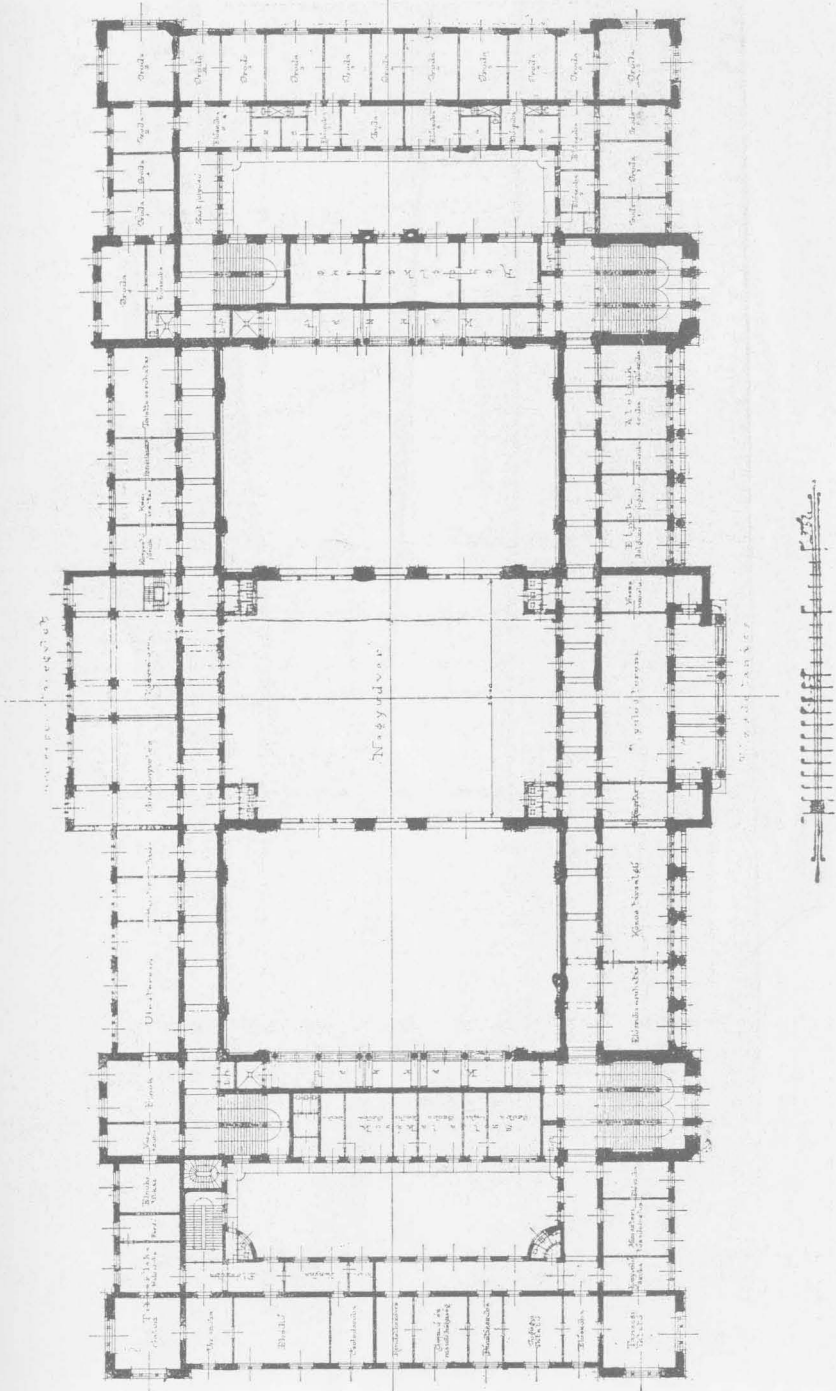

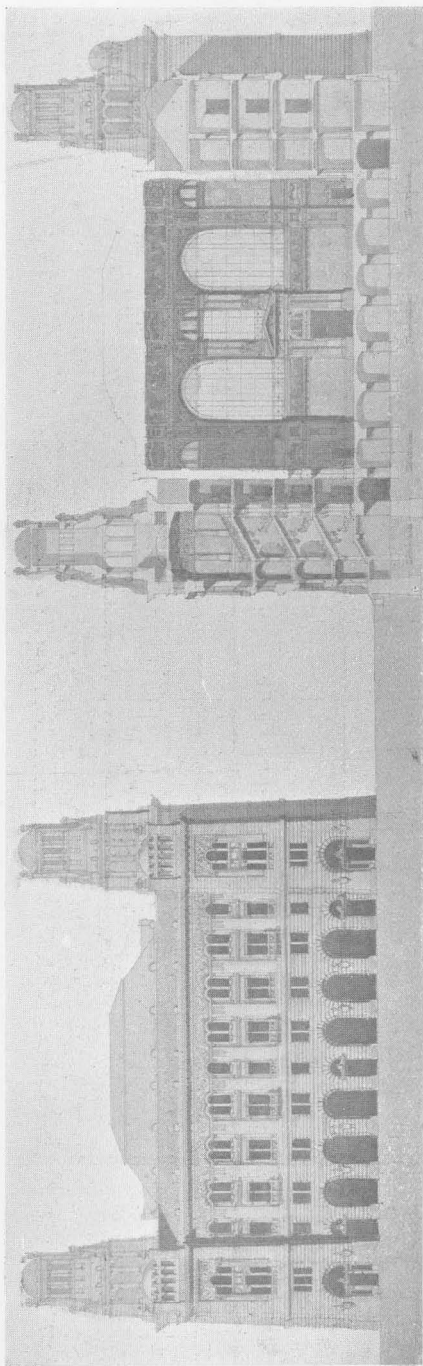
Bálint, Jámbor és Körösi, Budapest.

Földszinti alaprajz.

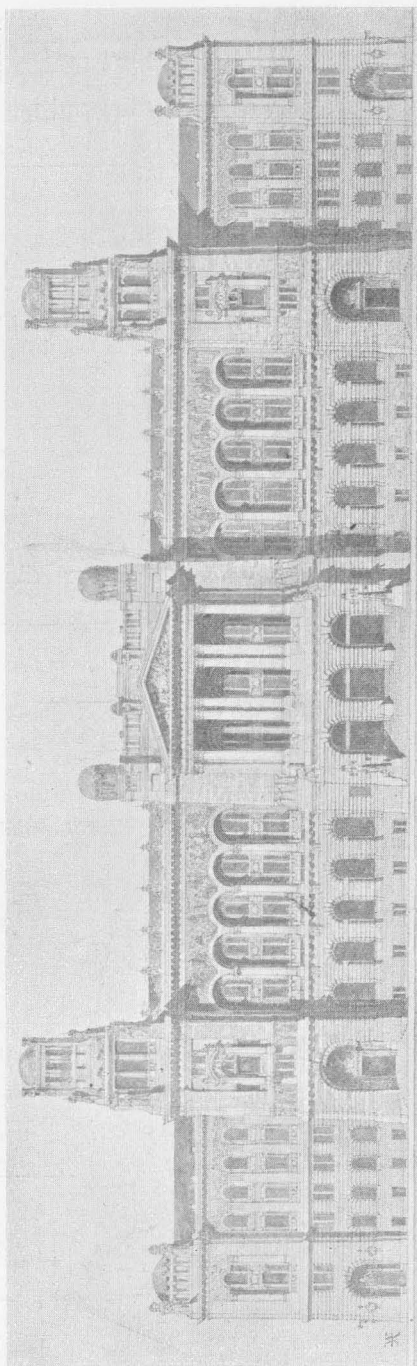

I. emeleti alaprajz.

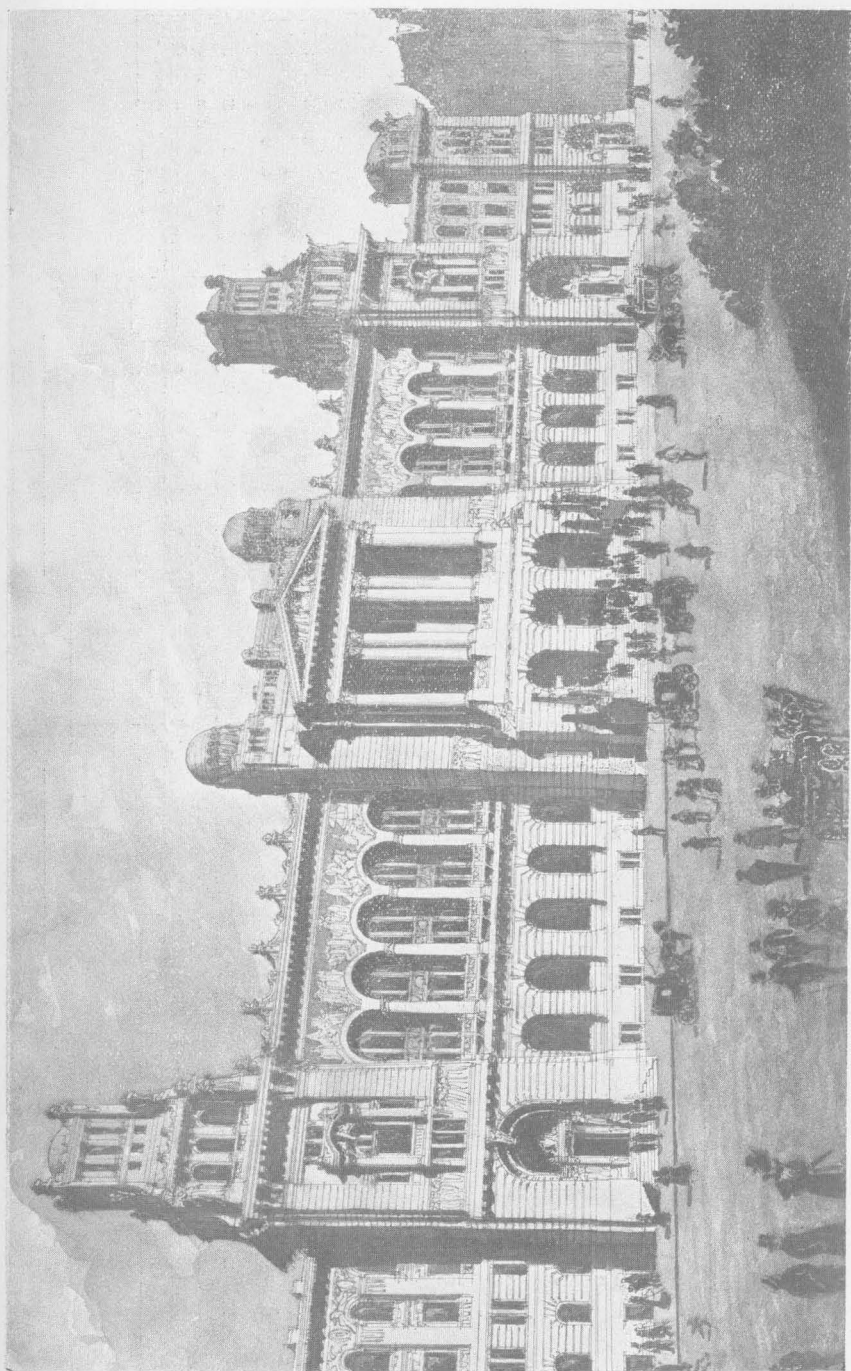

6. sz. Jelige: Pro viribus. — IV. dij.

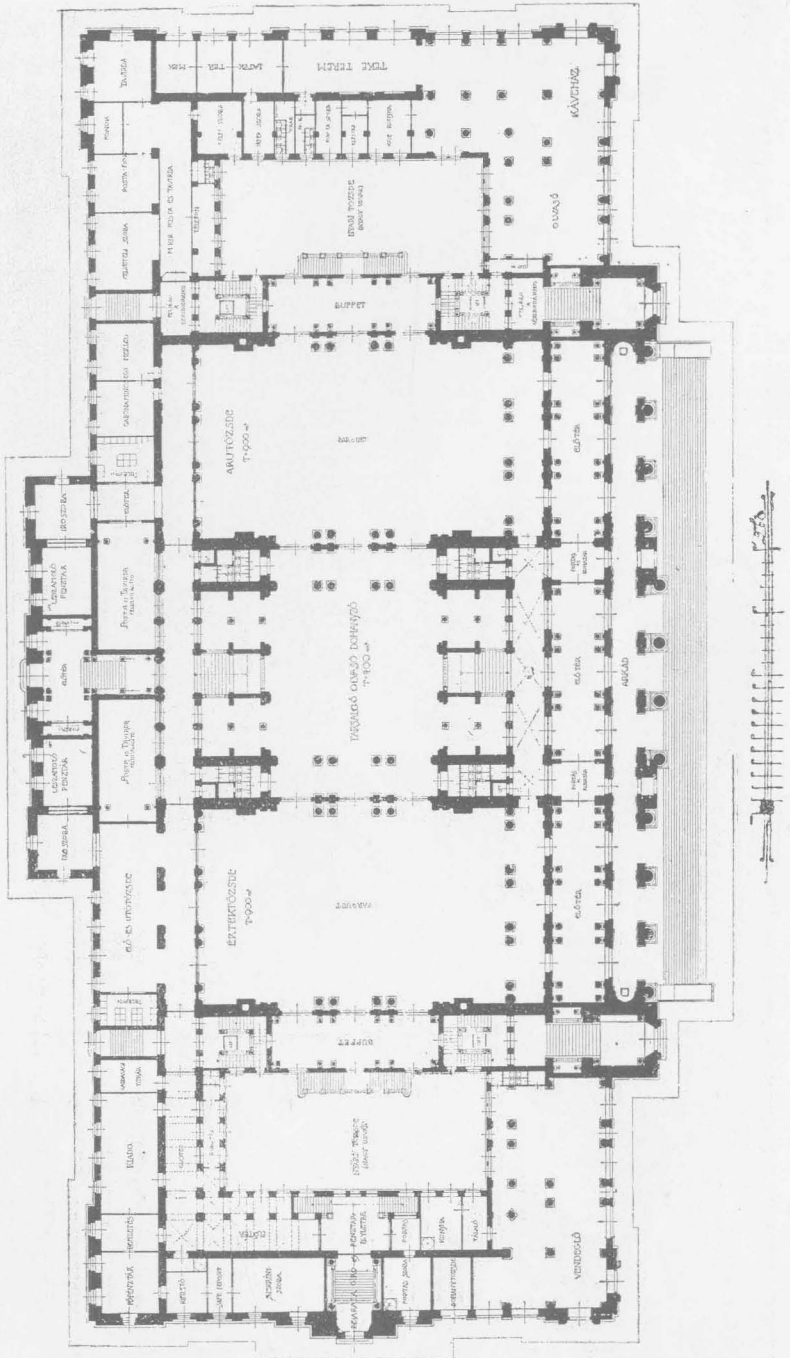
Wellisch Alfréd, Budapest.

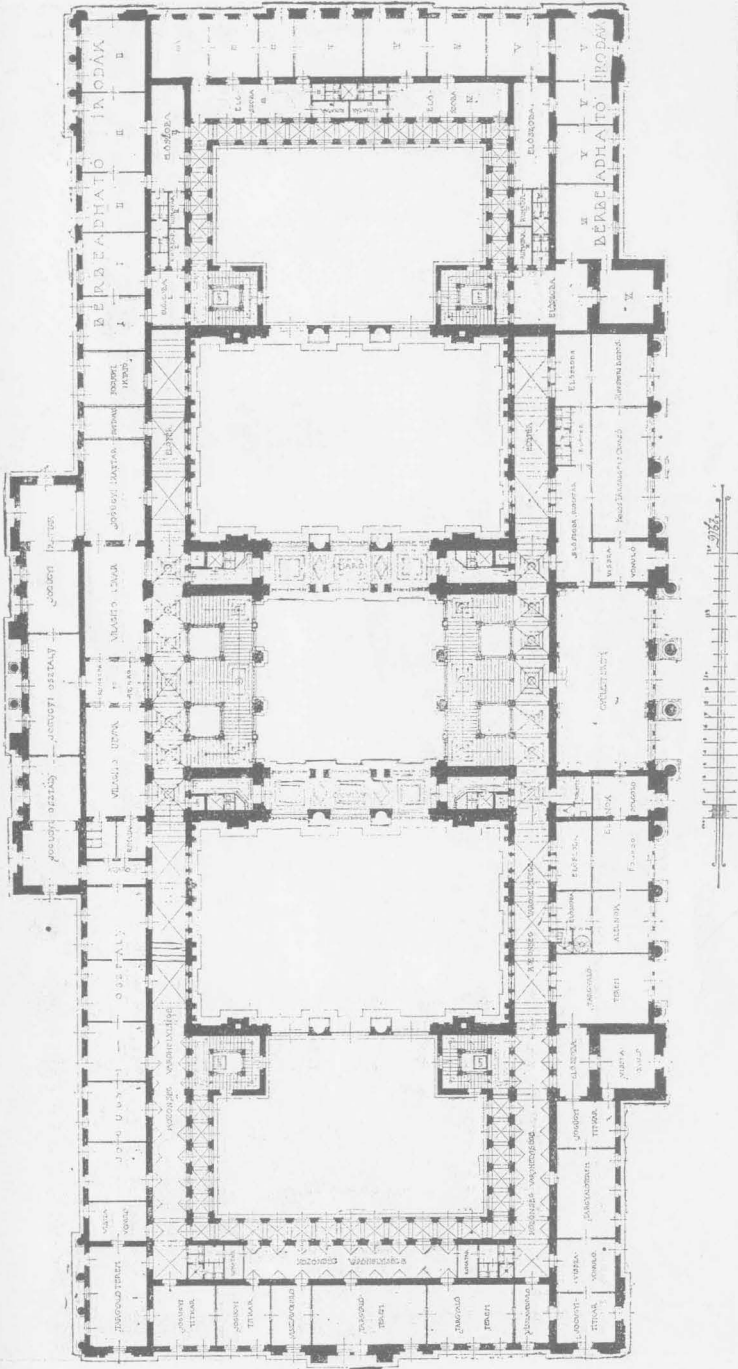
6. sz. Jelige: Pro viribus. — IV. díj.

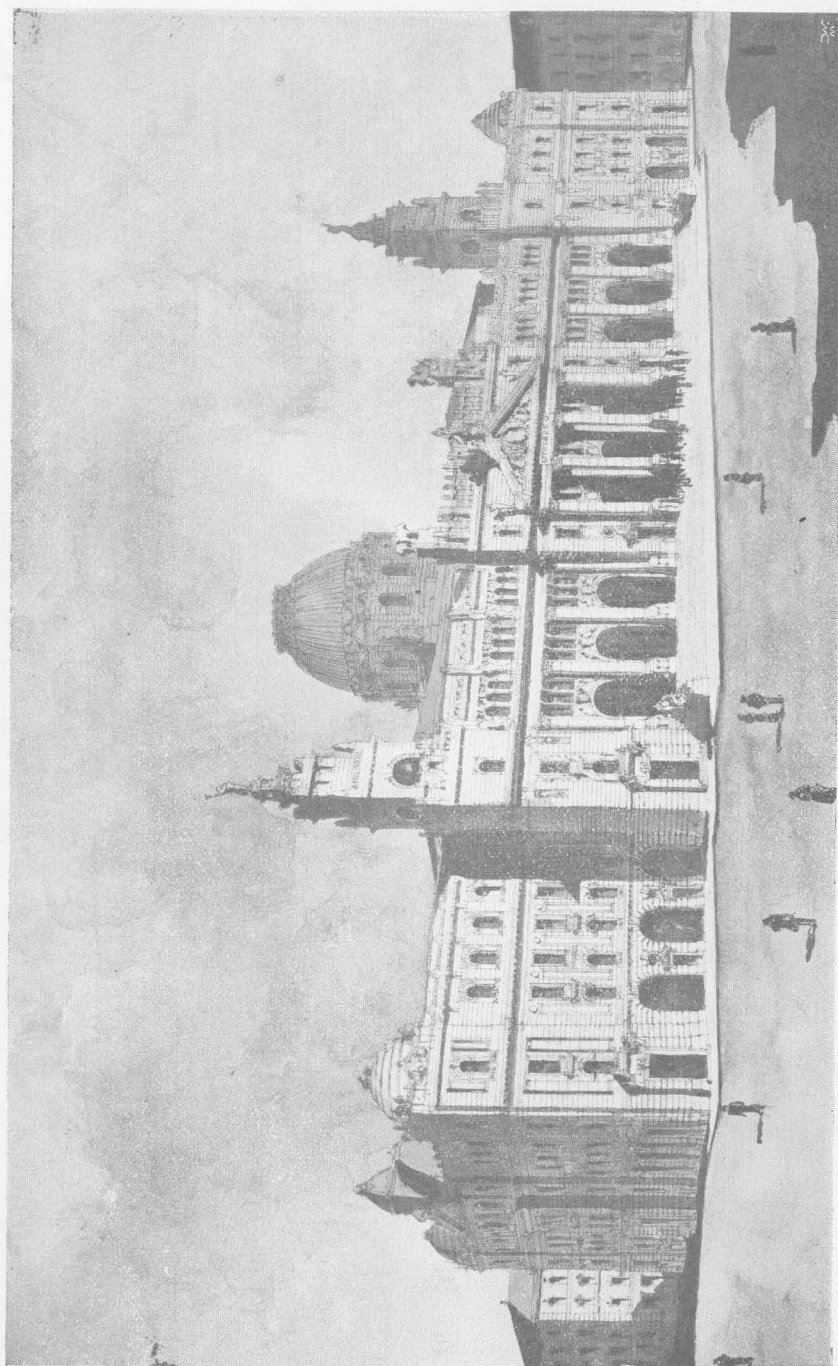
Wellisch Alfréd, Budapest.

Földszinti alaprajz.

I. emeleti alaprajz.

7. sz. Jelige : X. — IV. díj.

János Dávid, Budapest.

Tervezési programm.

— o —

A budapesti áru- és értéktőzsde az újépület területén fekvő 2530,6 négyszögöl nagyságu telkén (helyzetrajz mellékeltek) tőzsde-palotát szándékozik építtetni.

E palota egyszerű, egységes, emlékszerű kiképzést nyerjen. Az építkezés stýlusa, a helyiségek mikénti elrendezése és az emeletsorok száma tervező tetszésére van bízva. A tervezésnél a lehető legnagyobb takarékoság tartandó szem előtt. A telektől a tulajdonképeni tőzsdei czélokra mintegy 2000 négyszögöl vétessék igénybe, míg a fennmaradó részen irodák tervezendők úgy, hogy az épület egyöntetű megoldást nyerjen.

A budapesti áru- és értéktőzsde új épületében a következő intézmények nyernek elhelyezést:

- I. Árutőzsde
- II. Értéktőzsde
- III. Tőzsdetanács
- IV. Tőzsdebiróság
- V. Tőzsdetitkárság
- VI. Hivatalok és segédhivatalok
- VII. Posta, távirda, telefon

- VIII. Giró- és pénztár-egylet az arrangement-irodával, ezeken kívül
- IX. Irodák (bérbeadási célból)
- X. Hivatalnoki és személyzeti lakások
- XI. Kávéház, vendéglő, dohány-tőzsde.

I. AZ ÁRUTŐZSDE SZÜKSÉGLETEI:

1. Nagy tőzsdeterem, 1200 látogató részére, magas északi oldalvilágítással, felülvilágító kizárásával.
2. Megfelelő nagyszabású előcsarnok, lépcsőház, ruhatárak, kényelmi helyek.
3. Posta- és távirda-helyiség két, egyenként 40—40 m² szoba.
4. 20—25 telephonfülke.
5. Buffetterem 300 látogatóra.
6. Olvasóterem 350 látogatóra.
7. Társalgó- és írószoba 300 látogatóra.
8. Dohányzó-terem 400 látogatóra.
9. Gazdasági titkár irodája 30 m².
10. Gabonaminőségi mérleg számára 2 szoba egyenként 40 m².
11. Leszámoló-iroda közösen az értéktőzsdével (I. a giró- és pénztáregylet szükségleteit).

Megjegyzés: 6. 7. 8. 9. közösen az értéktőzsdével, de mindkét részről könnyen hozzáférhetően.

II. AZ ÉRTÉKTŐZSDE SZÜKSÉGLETEI:

1. Nagy tőzsdeterem 1200 látogató részére: ezzel összefüggésben és hozzátartozhatón az elő- és utótőzsde számára terem 300 látogatóra.
2. Megfelelő nagyszabású előcsarnok, lépcsőház (esetleg közösen az áru-tőzsdével), ruhatárak, kényelmi helyek.
3. Posta- és távirda-helyiség m. f.

4. Telephon m. f.
5. Buffet m. f.
6. Leszámitoló-iroda közösen az árutőzsdével (l. a giró- és pénztáregylet szükségleteit).

III. A TŐZSDE TANÁCS SZÜKSÉGLETEI.

1. Tágas előszoba, ruhatárral 60 tanácsos részére, lépcsőház lifttel, kényelmi helyek.
2. Közös társalgó és könyvtárszoba 60 személyre.
3. Elnök részére fogadó és dolgozó szoba 30—30 m², kis előszobával.
4. Alelnök számára egy szoba 30 m², kis előszobával.
5. Miniszteri tőzsdebiztos számára szoba 30 m², előszobával.
6. Gyűlésterem 60 tanácsos számára, visszavonulóval.

IV. A TŐZSDEBIRÓSÁG SZÜKSÉGLETEI:

1. Tárgyalóterem 5, egyenként 50 m², egy-egy visszavonulóval 20 m².
2. Jogügyi titkároknak 4 szoba egyenként 30—35 m².
3. Jogügyi osztálynak 5 szoba, egyenként 40 m² és 2 szoba egyenként 70 m².
4. Írártár 150 m² írártáros szobával.
5. Váróterem a közönség számára 150 személyre, ruhatárral, kényelmi helyekkel.
6. Előterek, lépcsőház lifttel stb.

V. A TŐZSDEI TITKÁRSÁGOK SZÜKSÉGLETEI:

1. Főtitkár számára 1 szoba 40 m², előszobával.
2. Tanácsai titkár számára egy 2 ablakos szoba, előszobával.
3. Értéktárolási és áruüzleti titkár számára egy-egy kéttáblakos dolgozó és egy kéttáblakos árfolyamjegyzési helyiség.
4. Előtér, lépcsőház, belső lépcsők, ruhatár, kényelmi helyek stb.

VI. A HIVATALOK ÉS SEGÉDHIVATALOK SZÜKSÉGLETEI:

1. Könyvelő szoba 25 m².
2. Pénztárszoba 25 m².
3. Tanácsai iktató 50 m².
4. Gépiró és másoló helyiség 30 m².
5. Jogügyi iktató 40 m².
6. Orvos 25 m².
7. Műszaki tanácsos 25 m².
8. Néhány helyiség rendelkezésre.
9. Előterek, lépcsőház, belső lépcsők, ruhatarak, kényelmi helyek stb.

VII. A POSTA ÉS TÁVIRDA SZÜKSÉGLETEI.

Az I³. és II³. alatt említetteken kívül.

1. Nyilvános posta- és távirda-állomás egy felvételi szobával 60 m², távirda-szoba 30 m², posta-fiók szoba 30 m², főnök-szoba 25 m², telep-szoba 30 m², nyilvános távbeszélő szoba 25 m².

VIII. A GIRÓ- ÉS PÉNZTÁR-EGYLET ÉS A LESZÁMOLÓ-IRODA SZÜKSÉGLETEI:

A) Leszámitoló-iroda I¹⁰. és II¹⁰. alatt.

1. Hivatalos helyiségek kb. 70 hivatalnok részére.
2. Kézi írártár 2 db. 15—15 m².

3. Pénztár 2 drb. 40—40 m².
4. A közönségtől elzárt hivatalnok-közlekedő folyosóval, belső lépcsővel az egylet helyiségeihez, ruhatárral, kényelmi helyekkel.
5. Folyosó a közönség számára író helyekkel összeköttetésben a két tőzsde nagyteremmel.

B) *Giró- és pénztár-egylet.*

6. Főpénztár 6 hivatalnok számára.
7. Kiadó 70 személyes forgalommal.
8. Cheque-, befizetési, kifizetési pénztár egyenként 2—2 személyre.
9. Váltóosztály 5 személyre.
10. Girókönyvelés 8 "
11. Értékpapír-osztály 30 "
12. Pánczélszekrény-szoba 20 nagy pánczélszekrény és három kezelő asztal számára, kifizető helyiséggel 15 m².
13. Safe deposit 16 m².
14. Anyagkezelőség 36 fm. falsikkal és anyagkezelő szobájával.
15. Kézi irattár 15 m².
16. Könyvelő-főnök szoba 20 m².
17. Könyvelőség 16 személy számára.
18. Elnöknek kétablakos szoba várószobával és elnöki titkár egyablakos szobával.
19. Igazgató két kétablakos szoba várószobával.
20. Helyettes igazgató egyablakos szobája.
21. Ülésterem 4 ablakos.
22. Irodaszoba 2 ablakos.
23. Irattár esetleg pinczében is 150 m².
24. Nagy közlekedő és váróterem a felek részére.
25. Ruhatárak, kényelmi helyek, lépcsők, előterek stb. a felek és hivatalnokok részére.

IX. BÉRBEADHATÓ IRODÁK.

E célra a telekből körülbelül 500 négyszögöl vehető igénybe 2—4 szobás modern irodák, előszoba, ruhatár s kényelmi helyekkel, kellő számú kapu, lépcsőház, lift.

Megjegyzés: Ez irodákból egyenes közlekedés lehetősége a tőzsde tulajdonképeni helyiségeibe ki legyen zárva, de az irodák úgy tervezendők, hogy a tőzsde szükségleteinek növekedésével a tőzsde helyiségeihez legyenek csatlakoztathatók.

X. A HIVATALNOK- ÉS SZEMÉLYZET-LAKÁSOK SZÜKSÉGLETEI.

1. Főtitkári lakás 5 szoba, mellékhelyiségekkel.
2. Titkári lakás legalább 4, négy szoba mellékhelyiségekkel.
3. Kapus, házmester, gépész, fűtő számára 4, kétszobás lakás mellékhelyiségekkel.
4. Szolgaszemélyzet számára legalább 10 egyszobás lakás.

XI. KÁVÉHÁZ, VENDÉGLŐ, DOHÁNYTŐZSDE.

Tervezendő egy nagyszabású kávéház, az összes szükséges mellékhelyiségekkel és egy valamivel kisebb kiterjedésű vendéglő. Dohánytőzsde a fővárosi viszonyoknak megfelelően.

Az egész épület központi fűtéssel legyen ellátva s ennek, valamint a vilamos világításnak házi előállítására és tüzelőanyag raktározására megfelelő helyiségek tervezendők.

A budapesti áru- és értéktőzsde építési tanácsának hivatalos jelentése.

A budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa közhirrre teszi, hogy a f. évi májns havában, az új tőzsde-épület tervpályázata értelmében megalakult bíráló-bizottság a beérkezett tervek fölött következőleg döntött:

I.

1. A 10,000 koronás első díjat „Work“ jellegű pályaterv „Work I.“ variánsának. 2. Az egyenként 5000 koronás két második díjat a „Mátyás“ és „Carreau ass“ jellegű pályaterveknek.	3. Az egyenként 3000 koronás két harmadik díjat a „Merkurius“ és „Lux“ jellegű pályaterveknek. 4. Az egyenként 2000 koronás két negyedik díjat „Pro Viribus“ és „X“ jellegű pályaterveknek ítélte oda.

II.

A jeligés levelek felbontásából a következő adatok tüntek ki:
Az első díjat nyerte *Alpár Ignác*.
A két második díjat nyerte:
a) *Alpár Ignác*,
b) *Lichner Ödön* és *Baumgarten Sándor*.

A két harmadik díjat nyerte:
a) *Fischer József*,
b) *Bálint, Jánbor* és *Kőrösi*.
A két negyedik díjat nyerte:
a) *Wellisch Alfréd*,
b) *Jónás Dávid*.

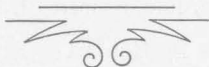
III.

A bíráló-bizottság a tőzsdetanácsnak a következő pályaműveket ajánlotta megvételre:
„Merkator“, „Hausse-baisse“, „Nervus Rerum“, „Vörös kör három ponttal“, „Szabadság-tér“.
A tőzsdetanács a bíráló-bizottság ezen javaslatát elfogadta és a jeligés levelek a következő neveket tartalmazták:

„Merkator“ *Rosenfeld (Révész) Samu*.
„Hausse-baisse“ *Villányi János*.
„Nervus Rerum“ *Korb Floris* és *Giergl Kálmán*.
„Vörös körben 3 pont“ *Papp Gyula* és *Grosz (Szabolcs) Ferencz*.
„Szabadságtér“ *Marmorek* és *Gerőfi*.

Budapest, 1899. december hó.

A tőzsdepalota kiviteli terveinek készítésével a tőzsdetanács Alpár Ignác építésszt bizta meg.

A „Magyar Pályázatok“ 3-ik füzetében folytatjuk a budapesti áru- és értéktőzsde pályaterveinek közlését, a következő számokra a zágربی horvát-szlavon jelzalogbank, a budapesti ág. ev. egyházközség templom és iskolaépületét, továbbá a pécsi város-háza pályázatát vettük munkába.